

DOMA V EVROPI, VARNI V NATU

Slovenija vstopa v demokratična evro-atlantska partnerstva drugače kot mnoge druge države: umirjeno, brez pretirane prevzetosti, a tudi prevzetnosti. Zato sklepni del razprave o slovenskem vključevanju v Evropsko unijo in zvezo Nato ni bil kampanjski, ampak je tako kot pri vsaki racionalni odločitvi potekal v obliki strpne debate, argumentiranega soočanja mnogih prednosti in posameznih slabosti. Obe najpomembnejši evropski združenji sta danes drugačni kot pred desetletjem, ko smo si članstvo zastavili kot nacionalni strateški cilj. Drugačni smo tudi mi sami: nimamo več iluzije, da so na svetu izgotovljeni pristani, temveč v integracije vstopamo zato, da bi odgovorno pluli in krmarili skupaj z drugimi, ki jim ni vseeno za razvoj in mir. Zaključna publikacija, s katero vabimo na referendum, povzema raznotere in ključne argumente ZA, kakor so jih v zadnjih mesecih slovenski javnosti ob številnih priložnostih in po vsej Sloveniji predstavili vodilni politični predstavniki in druge ugledne osebnosti javnega življenja.

dr. Janez Drnovšek, predsednik Republike Slovenije

Dogovarjanje in iskanje ravnotežja

23. decembra 1990 smo se na plebiscitu odločiti za osamosvojitve. Vsekakor je bil to najpomembnejši datum v naši novejši zgodovini, saj smo se odpravili v demokratični razviti svet. Nato je institucija tega sveta, tako kot Evropska unija. Zato ni nobenega dvoma, da bo letošnji 23. marec drugi najpomembnejši datum za to državo. Znova bomo začrtali našo pot v prihodnost. Če bi se danes odločili drugače, bi to pomenilo marsikaj, tudi to, da nismo čisto za tja, temveč da bi radi drugam. Toda kam? Ne moremo nazaj na Balkan - vsi, ki so tam, si želijo v Nato in EU. Če pa ostanemo sami, bo naš vpliv manjši.

Nihče v Evropski uniji nima dokončnega vpliva, zato bomo vedno priča dogovarjanju in iskanju ravnotežja. Bo pa veliko odvisno od tega, kakšne ljudi bomo imeli v Bruslju, kakšna bodo naša stališča in koliko nas bodo cenili. Na to pa ne vpliva le velikost države, saj zgodovina EU kaže, da lahko imajo tudi manjše članice in njeni predstavniki v Uniji opazno vlogo. Teža Luksemburga je bila velikokrat precej večja od njegove velikosti, saj je še manjši od Slovenije. V Natu je proces odločanja prav tako enakopraven, pogledimo le zadnji primer Belgije.

Ob tem se mi zdi, da se je v Sloveniji v zadnjih letih izoblikoval občutek popolne varnosti, češ, kaj pa se nam lahko zgodi, tako ali tako bomo šli v EU. Takšen občutek je zgrešen, saj se predvidevanja, da se nam v prihodnosti ne more nič zgoditi, lahko hitro izkažejo za iluzije. Naša zgodovina nas uči, da so bila obdobja, ko se je zdelo, da nam je varnost trajno zagotovljena in da sprememb ne more biti, nato pa je prišlo do vojne. Mednarodna situacija se lahko včasih obrne zelo hitro in če se mora majhna država, kot je Slovenija, odločati, ali naj vstopi v sistem kolektivne obrambe ali pa naj razvija samostojni sistem, potem je moj odgovor jassen - vstopi naj v sistem kolektivne obrambe. Kot državnik, ne prej kot predsednik vlade in ne danes kot predsednik države, si nikakor ne upam reči, da ne potrebujemo Nata in da nas nihče ne bo ogrožal v prihodnosti.

Tako kot nam Evropska unija zagotavlja gospodarsko prosperiteto in sobivanje v Evropi, nam Nato prinaša obrambno varnost na dolgi rok. V Evropski uniji obstajajo le zametki skupne obrambne politike. Ko se bo operativna obramba nekoč izoblikovala, bo zelo verjetno temeljila na ustroju zveze Nato, tako kot je to že danes. Povezanost Evropske unije in Nata je dejansko zelo tesna.

Zato vas vabim, da se udeležite referendumu za vstop Slovenije v EU in referendumu za vstop v Nato ter da se na obeh z glasom "za" odločite za odgovorno prihodnost Slovenije in vsakogar od nas.

Janez Stanovnik,
nekdanji predsednik Predsedstva SRS

“O Natu se govori prvenstveno kot o vojaški obrambni organizaciji, ne razume pa se, da je Nato vedno bil organizacija dveh delov, vojaškega in političnega. Če je Clemenceau nekoč dejal, da je vojna preveč resna stvar, da bi jo pustili generalom, potem moram jaz reči, da je to vprašanje preveč resno, da bi ga pustili ministrom. Vprašanje, ali se bomo vključili v Nato, je prvenstveno politično vprašanje, je vprašanje naše vloge v svetu.

Zaradi tega absolutno podpiram tudi našo pridružitve in naše članstvo v Natu. V Nato moramo zaradi tega, ker se bo tam odločalo o bodočnosti sveta, Evrope in nas samih. Ta diskusija, ki se je že začela med Evropo in Ameriko, ki sta jo začela francoski predsednik Chirac in nemški kancler Schröder, ni samo vprašanje, ali bodo napadli Irak ali ga ne bodo napadli. To je v svojem bistvu razlika gledanja med Ameriko in Evropo, to je odpor Evrope težnji Amerike, da dominira in sama unilateralno odloča v svetu.

Če hočemo preprečiti ta unilateralizem, potem moramo biti člani zveze Nato. Tam se bo vodila diskusija, mi ne bomo jodlali s Triglava, da nas bo kdo slišal. Če bomo pa okrog okrogle mize, pa čeprav nas je samo dva milijona, se bo slišal naš glas in naš argument.”

(iz pogovora na TV Koper - Capodistria, 29. januar 2003)

Milan Kučan,
nekdanji predsednik Republike Slovenije

“Prvi razlog za vstop Slovenije v Evropsko unijo in v Nato je odločitev za aktivno slovenstvo. Gre za pomemben korak na poti, na katero je Slovenija stopila s plebiscitom. Takrat smo se odločili za svojo državo, s pomočjo katere bomo lahko ravnali kot zrel in odgovoren narod. Članstvo v teh skupnostih nam omogoča, da imamo aktiven odnos do najpomembnejših vprašanj sveta, da samozavestno prevzamemo svoj del odgovornosti za prihodnost Evrope in sveta, za prihodnost človeštva in življenja na Zemlji.

Drugi razlog je, da je to odločitev za mir. Evroatlantsko zaveznitvo je v času, ko je bil svet še bipolarno razdeljen, državam članicam zagotavljalo mir in varnost. Med njimi je bila izključena uporaba sile, iskale so skupno streho, pod katero so v miru, na vrednostnih temeljih evropskega civilizacijskega izročila razvijale aktivno sožitje, skrbele za gospodarski napredek, blaginjo, pravno in socialno varnost ter kulturni razvoj. In predvsem varovale človekovo življenje in dostojanstvo. Za to gre tudi danes. Za to gre tudi nam.

Tretji razlog: Slovenija bo z vstopom dokončno zavarovala svoj prostor v stabilnem delu Evrope. Kot članica zveze Nato in stabilnega dela Evrope bo lahko imela vplivnejšo in verodostojnejšo vlogo pri iskanju rešitev za probleme na zahodnem Balkanu, kar je tudi naš solidarnostni dolg ostali Evropi, saj razmere in korenine teh sporov bolje poznamo. Je pa to tudi naša moralna in človeška dolžnost.

Četrti razlog pa je moja osebna, pa tudi naša skupna izkušnja. Ne želim, da bi bil kdorkoli v podobnih razmerah, kakršne so bile leta 1991, ko smo bili povsem sami soočeni z veliko močnejšim nasprotnikom. Ne želim, da bi se kdorkoli moral znova odločati o vojni in se potem pogajati o miru, do katerega je po vojni zmeraj zelo dolga pot. Ne želim, da bi bili še kdaj soočeni z izsiljevanji, kakršna smo doživljali ob mednarodnem priznanju Slovenije in tudi ne s ponižanji, ko smo morali dokazovati, da nam Slovencem pripada to, kar pripada vsem drugim narodom. Mislim na pravico do samoodločbe, ki smo jo želeli uresničiti po mirni poti in ne na račun enake pravice nikogar drugega.”

(iz pogovora na Studiu ob 17.00 na Radiu Slovenija, 10. marec 2003)

NATO predstavlja za Slovenijo
najcenejše poroštvo za trajno varnost in blaginjo.

Janez Janša

Mir in varnost sta vrednoti, ki ju ne moremo kupiti
ali ukrasti. Lahko pa smo del tega.

mag. Franci But

Z vstopom v NATO bo Slovenija v družini
demokracijskih držav varnejša, gospodarsko in socialno stabilnejša!

dr. Andrej Bajuk

Nevključitev Slovenije v NATO bi bila
zgodovinska zmeta z nepredvidljivimi posledicami.

Anton Rous

Borut Pahor, predsednik Državnega zbora Republike Slovenije

Kateremu svetu želimo pripadati?

Slovenija ima zgodovinsko priložnost, da ujame val širitve zveze Nato in se umesti v tisti del sveta, ki mu je hotela pripadati že vse od plebiscita o samostojnosti.

Nasprotniki vključitve ponavadi omenjajo dva razloga: menijo, da nismo ogroženi, in bojijo se povečanja stroškov za obrambo.

Oba razloga nista utemeljena. Prvič, viri ogrožanja miru se spreminjajo in postajajo praviloma vse kompleksnejši, zato postaja zahtevnejša tudi obramba pred njimi, zaradi česar je zavezništvo koristno tudi za bolj velike in močne države od slovenske. In drugič: stroški za obrambo bi bili brez zavezništva dolgoročno večji, ne manjši.

Toda k tem argumentom bi rad dodal in poudaril predvsem političnega. Ali si Slovenija lahko privoščiti - glede na naše domače in zunanje politične cilje - da zavrne povabilo za širitev? Kako bo to razumljeno ne samo med zaveznici, temveč v domala vsej mednarodni skupnosti? Ne gre za vprašanje olike, temveč za vprašanje naše politične identitete v sodobnem svetu. Gre za vprašanje, kateremu svetu želimo pripadati.

Z drugim krogom širitve zveze Nato bodo v zavezništvo vključene vse srednjeevropske države. Če Slovenije ne bo med njimi, bo to pomenilo, da pripadamo nekemu drugemu svetu. Morda balkanskemu, iz katerega smo se komaj izvlekli in to celo z vojno? Slovenija ni Švica in ne Avstrija. Ima kratko zgodovino državne samostojnosti, svoj položaj in identiteto šele izgrajuje. Zdaj imamo priložnost, da z malim korakom stopimo daleč naprej. Izkoristimo jo.

Borut Pahor

Zgodovinska priložnost

Slovenija je znova pred zgodovinskimi odločitvami. Na referendumu 23. marca bomo njene državljanke in državljani odločali o vstopu v Evropsko unijo in Severnoatlantsko zaveznitvo. Vstop v ti dve organizaciji pomeni, da se kot evropska država vračamo v kulturno-politični krog, v katerem smo se zgodovinsko izoblikovali kot narod s svojo individualnostjo, in da jo tudi ohranimo. Je odločilen korak na poti, na katero smo stopili s plebiscitom decembra 1990.

Evropa se povezuje v novo nadnacionalno skupnost. Išče svoj prostor, vpliv in odgovornost v hitro spreminjajočem se svetu. Izključitev iz tega procesa bi za Slovenijo pomenila lastno izločitev in mednarodno osamitev, ki bi ogrozila ne samo našo državnost, ampak celo naš nacionalni obstoj.

Odločitev za EU je povezana z vključitvijo v Nato. Večinoma so članice EU tudi članice zveze Nato. EU še nima lastne obrambne organizacije in jo bo morala v prihodnosti še zgraditi. Sodobna obramba tehnološko in finančno presega zmogljivosti sleherne posamezne države. Zato so nujni sistemi kolektivne varnosti, v katerih se bomo zavzemali za mir in varnost kot globalni vrednoti. Če nista zagotovljeni vsem, nista nikomur. Za Slovenijo je odločitev za ti dve organizaciji priložnost, ki nam jih je zgodovina nudila le redkokdaj in se zamujene ne vračajo.

Obe organizaciji se prilagajata novim razmeram. Oblikuje se njuna nova podoba. Zato se soočata z vrsto odprtih vprašanj, na katere še iščeta odgovore. Mnoga zadevajo tudi nas. Rešili jih bomo le tako, da se vključimo v njihovo skupno razreševanje, ne z lastnim izločevanjem. S tem bi odločanje tudi o lastni usodi prepustili drugim.

Zavedajoč se izjemne zgodovinske odgovornosti za našo narodno prihodnost, pozivamo vse sodržavljane Slovenije, da se v zavesti neponovljivosti te odločitve udeležite skorajšnjih referendumov in se na njih odločite za naš vstop v obe organizaciji, EU in Nato.

dr. France Bučar, predsednik Slovenskega panevropskega gibanja

Civilni pobudi prvopodpisanega dr. Franceta Bučarja, prvega predsednika slovenskega parlamenta, so se že 7. marca pridružili Milan Kučan, dr. Boštjan Žekš, Janez Stanovnik, dr. Spomenka Hribar, dr. Franc Rode, mag. Geza Erniša, Niko Grafenauer, Drago Jančar, dr. Franc Kramberger, mag. Metod Pirih, Barbara Brezigar, mag. Mitja Deisinger in dr. Peter Jambreč.

Do 14. marca, ko je dr. Bučar civilno pobudo predal predsedniku DZ Borutu Pahorju, so izjavo podpisale še številne ugledne osebnosti, med njimi mag. Anton Rop, Miloš Mikeln, dr. Dušan Keber, dr. Anton Bebler, mag. Franci But, Janez Podobnik, dr. Rasto Ovin, Janez Lotrič, Peter Grašek, dr. Dimitrij Rupel, Jelko Kacin, Miran Potrč, Janez Bohorič, dr. Rudi Rizman, Igor Bavčar, dr. Miha Žargi, Ivan Dolničar, dr. Željko Knez, dr. Miha Pogačnik, dr. Franci Čuš, Miloš Kovačič, dr. France Arhar, dr. Janko Pleterski, Ivan Bizjak, Bogdan Osolnik, dr. Franc Zagožen, Vladimir Kavčič, dr. Roman Glaser, dr. Pavel Gantar, Boris Sovič, Andrej Inkret, Ifigenija Simonovič, Aleksander Zorn, Aleš Berger, dr. Ivan Urbančič, Jože Snoj, Alenka Puhar, Bruno Parma, mag. Drago Demšar, dr. Primož Rode ...

“Slovenska država temelji na istih vrednotah, kot jih zagovarjata Nato in EU: demokraciji, tržnem gospodarstvu, varovanju človekovih pravic ter svobodi govora in izražanja. Slovenija se želi vključiti v EU zato, ker meni, da bo lahko tako najbolj učinkovito zaščitila svoje gospodarske interese. V Nato pa si želimo predvsem zato, ker si lahko s članstvom zagotovimo najvišjo stopnjo varnosti in sodelovanje pri oblikovanju pomembnih odločitev glede vprašanj miru in svetu.”

dr. Dimitrij Rupel,
minister za zunanje zadeve

“Slovenija potrebuje zanesljive zaveznike že v miru.”

dr. Anton Grizold,
minister za obrambo

“Najbolj oprijemljiva posledica vstopa v evropske integracije bo izginjanje meja, tako na zemlji kot v glavah ljudi. Uresničilo se bo pričakovanje gospodarstvenikov, da dobimo stabilno in predvidljivo okolje, dobili pa bomo tudi možnost, da sodelujemo v prizadevanjih, da Evropa postane območje varnosti, blaginje in stabilnosti. V tem je tudi stična točka obeh projektov: vstopanja v Evropsko unijo in Nato.”

dr. Janez Potočnik,
minister za evropske zadeve

NATO po Pragi

Slovenija je na vrhunskem srečanju Nata v Pragi novembra 2002 prejela vabilo za članstvo v zvezi Nato. Devetnajst članic (Belgija, Češka republika, Grčija, Danska, Francija, Islandija, Italija, Kanada, Luksemburg, Madžarska, Nemčija, Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugalska, Španija, Turčija, Velika Britanija in Združene države Amerike) je v svojo sredo poleg Slovenije povabilo še šest novih članic: Bolgarijo, Estonijo, Latvijo, Litvo, Romunijo in Slovaško. Sporočilo praškega vrha je bilo jasno in nedvoumno: Nato ostaja ključna ustanova za kolektivno obrambo njenih članic, posvetovanja o varnostnih vprašanjih in skupne operacije za podporo miru. Pristopni protokoli s povabljenimi državami bodo podpisani 26. marca 2003 - zato je nedeljska referendumsko odločitev ne le dolgoročno odločitev o prihodnji podobi slovenske in evro-atlantske varnostne politike, temveč tudi dejanje z neposrednimi posledicami. V primeru večinske odločitve ZA Nato bo Slovenija skupaj z drugimi povabljenimi članicami vstopila v zavezništvo maja 2004.

NATO in Slovenija

Slovenija že od leta 1994 aktivno sodeluje v Partnerstvu za mir, kar občutno povečuje varnost in stabilnost v celotnem evro-atlantskem območju. Podprla je intervencijo zveze Nato, ko se je ta aktivno vključila v reševanje balkanskih vojn, saj je presodila, da je naraščajoče nasilje mogoče ustaviti edino s silo. V interesu Slovenije kot polnopravne članice zavezništva je, da Nato v sodelovanju z EU doseže trajen mir v naši širši sosesčini, še posebej z vztrajanjem na delovanju demokratičnih ustanov in varstvu človekovih pravic. Zgled Mednarodne fundacije za razminiranje je zgovoren primer, kako dejavno se zna in zmore Slovenija vključiti v odpravo posledic vojn.

NATO v Evropi

Dosedanje število najstih članic EU, ki so tudi članice zveze Nato, bo z zadnjo širitvijo obeh zvez naraslo na 16, kar priča ne le o zgodovinski navezanosti, temveč tudi o tesni prepletenosti unije in zavezništva. Nato in Evropska unija sta 16. decembra 2002 z Deklaracijo o skupni evropski varnostni in obrambni politiki poglobila strateško partnerstvo v prizadevanju za ohranjanje stabilnosti v Evropi. Deklaracija med drugim določa, da njuni odnosi temeljijo na spoštovanju načel Ustanovne listine OZN, Pogodbe o EU in Washingtonske pogodbe. To je eden temeljnih pogojev za stabilno evro-atlantsko okolje, ki je zavezano k mirnemu reševanju sporov in trdnemu spoštovanju mednarodnih pogodb, saj nobena država ne sme groziti drugi z uporabo sile.

mag. Anton Rop, predsednik Vlade Republike Slovenije

Solidarni in varni

Prva dolžnost, ki jo ima država do svojih državljanov in državljanek, je, da vsem enakopravno zagotovi temeljne pogoje za življenje in razvoj. Varnost je osnovni pogoj obojega - in torej naša prva dolžnost. Ko smo za svoj cilj ob iskanju svoje lastne poti v prihodnost postavili demokracijo, človekove pravice in tržno gospodarstvo, smo jih plebiscitarno videli v dveh zvezah, ki jima zdaj stojimo tik pred pragom. Le še zadnji korak moramo storiti - pa bomo notri.

Toda tedaj se bo pot šele zares začela: pot strpnega dogovarjanja in skrbnega pregovarjanja o tem, kakšno prihodnost hočemo in zmoremo skupaj snovati enakopravni narodi. Velikokrat je bilo te dni slišati, da je bolje biti za mizo kot kukati skozi okno, da je pametneje biti zraven pri pogovoru kot čakati novice iz druge roke. A še za več gre: za to, da se je naša odločitev po zgodovinskem naključju spet enkrat ujela s tektonskimi premiki zgodovine. Kot smo gradili samostojnost na ruševinah berlinskega zidu in hladne vojne, tako se tudi zdaj, da z novim stoletjem rastejo nova svetovna razmerja. Lahko smo njihov sestavni del, aktivni soustvarjalci prihodnosti. Položaj in vloga Slovenije sta tu kristalno jasni: v Evropi in v Natu, v skladu z dogovori držav članic in odločitvami Varnostnega sveta OZN. Obe zvezi družita moč solidarnega dialoga in skrb za varnost - najjasneje zapisani prav v Deklaraciji o skupni evropski varnostni in obrambni politiki.

Uspeh obeh referendumom je torej velika priložnost za prihodnje rodove - a bo imel še kako hipne posledice že takoj v prihodnjih dneh. Odločitev ZA Evropsko unijo pomeni, da bomo 16. aprila letos v Atenah podpisali pristopno pogodbo, 1. maja 2004 pa postali polnopravna članica EU. Odločitev ZA Nato pomeni, da bomo 26. marca letos ob podpisu pristopnih protokolov še korak bliže maju 2004, ko bomo vstopili v zavezništvo. Če me torej tik pred nedeljsko odločitvijo vprašate, zakaj sem za vstop Slovenijo v Nato, tedaj vsem državljanem in državljanom odgovarjam in iskreno priporočam: ker bomo postali del kolektivnega sistema obrambe, ker bodo vojsko poslej služili poklicno, ker med članicami zavezništva vlada solidarnost v odločitvah in dejanjih - in ker oba naša referenduma družni isti cilj: doma v Evropi, varni v Natu.

Vabim vas torej, da se referendumu udeležite v čim večjem številu in da z mislijo na prihodnost glasujete dvakrat ZA!

Državni zbor Republike Slovenije je 7. februarja 2003 sprejel odlok o razpisu referendumu o pristopu Republike Slovenije k Organizaciji Severnoatlantske pogodbe (NATO). S sprejemom ustavnih dopolnil 28. februarja 2003 je z več kot dvotretjinsko večino potrdil, da je tudi o ustavni formulaciji obeh temeljnih prihodnjih korakov slovenske države doseženo soglasje, sam referendum pa je dobil zavezujoč status. In katero vprašanje nas čaka 23. marca 2003?

"Ali se strinjate, da Republika Slovenija postane članica Organizacije Severnoatlantske pogodbe (NATO)?"

Vabimo vas, da se udeležite tega pomembnega dogodka ter z mislijo na najboljšo prihodnost bodočih generacij po svoji vesti odgovorno sooblikujete skupno voljo.

evrofon 080 20 02 · <http://evropa.gov.si>

natofon 080 21 22 · <http://nato.gov.si>